

**Andijon viloyati Andijon tumani 2021-2023 yillarda amalga oshirilgan
tashabbusli byudjetlashtirish natijalari**

MMT 82-guruh talabalari

Sobirjonov X

Mahmudjonov A

Ahmadaliyev Sh

***Annotatsiya:** Ushbu maqolada Andijon viloyati Andijon tumani 2021-2023 yillarda tashabbusli budjetlashtirish jarayoni, ajratilgan mablag'lar miqdori, amalga oshirilgan loyihalar talil qilingan.*

***Kalit so'zlar:** tashabbusli byudjet, openbudget.uz, tashabbus, ovoz berish, moderatsiya, ishchi komessiya, g'olib loyihani aniqlash, "Fuqarolar tashabbusli jamg'armasi", shartnoma tuzish*

O'zbekiston Respublikasi Andijon viloyati Andijon tumani 2021-2023-yillarda "Tashabbusli byudjet" loyihalari va ularning ijrosi yuzasidan olib borilgan ishlar bilan bog'liq ma'lumotlar bilan tanishib chiqdik. Quyidagi jadvalda Andijon viloyati Andijon tumani tashabbusli budjetlashtirish uchun yo'naltirilgan mablag'lar qay tartibda taqsimlanishiva sarflanishini ko'rdik. 2021-yil tasabbuslarni moliyalastirish uchun 2 025 840 ming so'm ajratilgan, 2022-yilda esa qarib 18 860 120 ming so'm va 2023-yil 29 613 747 ming so'm miqdorida mablag'lar ajratilgan

1-jadval

**Andijon viloyati Andijon tumani tashabbusli budjetlashtirish uchun
yo'naltirilgan mablag'lar miqdori¹**

¹ <https://openbudget.uz/boards/reports>

Modern education and development

(ming so'mda)

T/r	Ko'rsatkich nomi	2021-yil	2022-yil	2023-yil
1.	Yil boshiga qoldiq	0	753 567	1 564 433
2.	Hisobot davrida "Fuqarolar tashabbusi jamg'armasi"ga o'tkazilgan mablag'lar	2 025 840	18 860 120	29 613 747
3.	"Fuqarolar tashabbusi jamg'armasi"dan tadbirlarni moliyalashtirish uchun yo'naltirilgan	1 272 273	18 048 954	30 050 000
3.1.	<i>Bajarilgan ishlar uchun xisobvaraqlardan moliyalashtirilgan mablag'</i>	1 253 047	14 020 289	20 688 990
3.2.	<i>Hisobvaraqlardagi qoldiq</i>	19 226	4 028 664	9 361 010
4.	"Fuqarolar tashabbusi jamg'armasi"da qoldiq mablag'	753 567	1 564 733	1 128 180

Andijon viloyati Andijon tumani tashabbusli budjetlashtirish uchun 2021 yil xolatiga Hisobot davrida Fuqarolar tashabbusi jamg'armasiga o'tkazilgan pul mablag'lari 2 025 840 ming tashkil etadi bundan moliyalashtirish uchun yo'naltirilgan summa 1 272 273 ming tashkil etgani ko'rishimiz mumkun . Bundan foydalanilgan summa esa 1 253 047 ming hisobvaraqdagi qoldiqlar esa 19.226 ming .Fuqarolar tashabbusi jamg'armasidagi qoldiq 753 567 ming . 2022 yilda esa bu ko'rsatkich salmog'i ancha jadal ko'rinishda oshgan . Hisobot davrida 2021 yilda Fuqarolar tashabbusi Jamg'armasi ga o'tkazilga 2 025 840 ming pul mablag'i o'tkazilgan bo'lsa 2022 yilda esa bu ko'rsatkich 18 860 120 ming tashkil etmoqda bu esa 2021 yilga nisbatan 2022 yilda jamg'armaga o'tkazilga mablarg'lar miqdori 93.1% oshgan . Bundan fuqarolar tashabbusi jamg'armasidan tadbirlarni moliyalashtirsh uchun yo'naltirilgan pul mablag'lari esa 2021 yilga nisbatan esa 2022 yilda Tashabbusli jamg'armidan tadbirlarni moliyalashtirish uchun yo'naltirilgan pul mablag'i 92.98% bajarilgan ishlar moliyalashtirilgan mablaglar 2021 yilga nisbatan 2022 yilda 91.06% ko'payganini ko'rishimizm mumkun Jadvaldagi yillar tahlil qilib ko'rsak 3 yil yani (2021-2022-2023) yilarni oladigon bo'lsak Tashabbusli byudjet loyihalarii moliyalashtirish yil sayin ortib borganin ko'rishimiz mumkun.

Andijon viloyati Andijon tumani tashabbusli budjetlashtirish natijasida amalga oshirilgan tadbirlar soni, tadbir yo'nalishlari, yo'naltirilgan mablag'lari ko'rildi. Shu orqali shu vaqtgacha muammoli sohalarning birinchi navbatda qaysi biri o'z yechimini topishi aholi turmush darajasida ko'proq amiyatli ekanligini va ularning miqdori qanchaligi o'rganildi.

2-jadval

(ming so'mda)

Andijon viloyati Andijon tumani tashabbusli budjetlashtirish natijasida amalga oshirilgan tadbirlar²

T/r	Tadbirlar nomi	Moliyalashtirilgan takliflar soni			Sarflangan mablag' (ming so'mda)		
		2021-yil	2022-yil	2023-yil	2021-yil	2022-yil	2023-yil
Jami		4	25	26	1 253 047	14 020 289	26.241
1.	Hududiy ichki yo'llar	2.0	7	4	584 136	3 719 916	4 795
2.	Umumta'lim maktablarini ta'mirlash va jihozlash	1.0	11	14	478 911	5 566 125	13 918
3.	Maktabgacha ta'lim muassasalarini ta'mirlash va jihozlash	0	1	1	0	1 197 990	931
4.	Sog'liqni saqlash muassasalarini ta'mirlash va jihozlash	0	1	5	0	675 300	5.137
5.	Boshqa ijtimoiy soha muassasalarini ta'mirlash va jihozlash	0	3	1	0	2 135 769	956
6.	Ichimlik suvi ta'minotini yaxshilash	0	0	0	0	0	0
7.	Ko'cha chiroqlarini o'rnatish tadbirlari	0	0	0	0	0	0

² <https://openbudget.uz/boards/reports>

Modern education and development

8.	Hududlarni tartibga keltirish (obodonlashtirish va ko'kalamzorlashtirish)	1.0	2	1	190 000	725 190	505
9.	Boshqa tadbirlar	0	0	0	0	0	0

Andjon viloyati Andijon tumani Tashabbusli byudjet loyihalarni moliyalashtirilgan takliflari 2021 – 2023-yillarda jami 55 ta loyiha g'olib deb topilgan va mablag'lar sarflangan. Sarflangan mablag'larning umumiy miqdori 35 962 326 ming so'm. Quyidagi sohalardan maktab va maktabgacha ta'lim muassasalarini ta'mirlashga bo'lgan ehtiyojlar va tanlovlar 3 yil ichida barcha g'olib loyihalarning 47..3%ini tashkil etdi. Bundan ko'rinadiki Andijon shahrida aholining ta'limga bo'lgan talabi boshqa sohalardan ko'ra yo'qorida

3 jadval

(ming so'mda)

Andijon viloyati Andijon tumanida Fuqarolar tashabbusli jamg'armasi mablag'larining shakllanish manbalari³

Fuqarolar tashabbusi jamg'armasi mablag'larini shakllantirish manbalari	2021-yil	2022-yil	2023-yil
Tuman mahalliy budjeti tasdiqlangan umumiy xarajatlarning 5 foiz qismi miqdorida ajratilgan mablag'lar	0	10 130 274	14 154 812
Mahalliy budjetining yil boshiga shakllangan Erkin qoldiq mablag'lari	0	0	0
Tuman mahalliy budjeti qo'shimcha manbalarning 30 fozi miqdorida ajratiladigan mablag'lar	1 254 840	1 802 346	1 108 935

³ <https://openbudget.uz/boards/reports>

Modern education and development

PQ 409 sonli 2000 tadan ortiq ovoz to'plab g'olib bo'lmagan tashabbuslarga ajratilgan mablag' (2 mavsum)		0	6 927 500	14 350 000
Shu	Erkin qoldiq mablag'lari	0	218 019	748 942
	Daromadlarning hisobot choraklari yakunlari bo'yicha aniqlanadigan prognozdan oshirib bajarilgan qismi	1 254 840	1 584 327	359 993
Iqtisod qilingan mablag'lar		0	0	0
Jami ajratiladigan mablag'lar		1 254 840	18 860 120	29 613 747

Andijon viloyati Andijon tumani fuqarolari tashabbusli jamg'armasi mablag'larining shakllanishi manbalari tahlili qilindi va tahlillar natijasida 2021 yil jami chorakida tuman mahalliy byudjeti qo'shimcha manbalarning 30 foizi miqdorida ajratiladigan mablag'lari 1 254 840 ming so'm tashkil etgan . Boshqa yillarda jami chorakda esa bu ko'rsatkich 2021 ga nisbatan 2022 yilda 30.3 foiz ga ko'pdir .2022 – yil Tuman mahalliy byudjeti tasdiqlangan umumiy xarajatlarning 5 foiz qismi miqdorida ajratilgan mablag'lari 10 130 274 ming so'mni tashkil etgan , lekin 2023 yildagi ajratilgan mablag'larni ko'rsak 2022 yilga nisbatan 2023 yilgi xarajatlar 28.4 foizga ko'p bo'lgan.

4-jadval

(ming so'mda)

Andijon viloyati Andijon tumani tashabbusli budjetlashtirish natijasida amalga oshirilgan loyihalar tarkibi⁴

T/r	Tadbirning qisqacha mazmuni (sohasi)	Jami to'plagan ovozlar soni	Shu jumladan			Moliyalashtirish uchun ajratilgan mablag' miqdori
			onlayn ovozlar	oflayn ovozlar	SMS orqali ovozlar	
2021-yilda						
1	Andijon Tumani CHem MFY Behudiy ko'chasi asfalt qilish	348.0	160.0	0	188.0	73 273.0
2	Andijon Tumani Mingo'rik MFY qabiriston qurg'on devorini o'rash	262.0	10.0	43.0	209.0	194 000.0
3	Andijon tumani Darxon MFY istedod 6 ko'chasi tabiy gaz tortish, ichki yo'llarni asphalt qilish , optic	63.0	12.0	40.0	11.0	525 000.0

⁴ <https://openbudget.uz/boards/reports>

Modern education and development

	tolali internet tarmog'ini tortish xamda aloqa sifatini yaxshilash					
	Andijon tumani O'rikzor MFY 54 umumtalim maktabi atrofini qorg'on devoirs bilan o'rash	24.0	0	0	24.0	480 000.0
2022-yilda						
	Andijon Tumani CHimboy MFY da joylashgan 29 sonli IDU maktabni jihozlash	3.446	8	0	3.438	687 118
	Andijon Tumani Oltinko'l MFY da joylashgan 21 umumtalim maktabi sport maydonini qayta tamirlash	3.437	32	0	3.405	390 000
	Andijon Tumani Chavkandaryo MFY da joylashgan 30umumtalim maktabini binosini rom va pol qilmini tamirlash	2.207	18	0	2.189	670 000
	Andijon Tumani Yangiobod MFY da joylashgan 13 umumtalim maktab binosini joriy tamirlash hamda maktab	2.793	381	0	2.412	432 755

Modern education and development

	xududida qo'rg'on devor bilan o'rash					
5	Andijon Tumani Mart MFY da joylashgan 25 umumtalim maktabini joriy tamirlash eshik romlarni tom qismini yangilash	1.943	12	0	1.931	299 700
6	Andijon Tumani Qo'qonlik MFY ko'chalarini asfaltlash	1.774	5	0	1.769	699 431
7	Andijon Tumani Jannatmakon MFY joylashgan Jannatmonan qabristonini joriy tamirlash hamda qurg'on devorini mukammal tamirlash	1.581	4	0	1.577	255 720
8	Andijon Tumani Qurama MFY Yoshlarobod ko'chasi asfaltlash	1.557	2	0	1.555	540 139
9	Andijon Tumani Noxat MFY Yangi hayot ko'chasini asfaltlash	1.469	5	0	1.464	116 050
10	Andijon Tumani Naymonobod MFY Katta Nayman va kichik Naymal ko'chalari asfaltlash	1.450	5	0	1.445	498 028
2023-yilda						
11	Andijon Tumani 33 maktab sinf xonalar	5110	5110	0	0	

Modern education and development

	uchun jihozlar parta stul doska electron doska shkaf					1.200
2	Andijon Tumani kengash mahallasi 42 umumtalim maktabi uchun zamonaviy sport maydoni barpo etish 10 dona zamonaviy electron jihozlar electron doskalar	4869	4869	0	0	1.200
3	Andijon Tumani 1 umumtalim maktabida ta'lim sifatida yanada yaxshilash maqsadida sinf xonalariga parta- stul yozuv doska va sesorli doska hamda shu kabi moddiy texnikalar bazasini mustahkamlash	4420	4420	0	0	1.200
4	Andijon Tumani Sayidobod MFY xududida joylashgan OYP tibbiyot punktini qayta tamirlash zarur	4006	4006	0	0	1.200
5	Andijon Tumani Guzar MFY Tuyamozor kabiristoni qorg'on devor bilan urash tamirlash va yubvinish va boshqa xonalarni tamirlash kerak	2944	2944	0	0	750

Modern education and development

Andijon Tumani Sharq Yulduzi MFY sida joylashgan 3 oilaviy poliklinikasi ichki va tashqi binolarning joriy tamirlash ishlari	2645	2645	0	0	1.200
Kengashi MFY xududida joylashgan 37-MTTga qurg'oni devor qurilish tashqi xojatxona qurish va kumiroxona qurish kerak	2057	2057	0	0	1.200
Andijon Tumani Barhayot kochalarni asfaltlash	2001	2001	0	0	1.200
Andijon Tumani 6 umumiy talim maktabi 2 smenada ishlagani munosabati bilan qoshimcha o'quv binosi qurish va tamirlash	3013	3013	0	0	1.200
Andijon Tumani Ittifoq MFY xududida joylashgan 14 maktabini eshik romlarini almashtirish va tashqi fasadlarni tamirlash	4696	4696	0	0	1.200
31- maktab 50 kuzatuv kamerasi 30 ta elektron doska ,10 konditsioner mamuriyat xonalariga	7084	7084	0	0	1.200

Modern education and development

	o'qituvchilar xonasiga , va 10 o'quvxonalariga jihazlar to'plami					
	Bobur ko'chasi joylashgan Andijon tumani tibbiyot birlashmasi qarashli ko'p tarmoqli markaziy poliklinika hududiy bo'limiga qo'shimcha bino zarur xonalar yetishmovchiligi bor	4470	4470	0	0	1.200
	21 maktabida 3 qavatli uchta bino mavjud beshta qozon xona va xonalaridagi isitish tizimlari qaytadan zamonovaiy uslubda yangilash kerak . Maktabda voleybol basketbol .ChYOT maydonlari mavjud emas yangidan qurish kerak	4386	4386	0	0	1.200
	23 umumiy o'rta ta'lim maktabining sport zalini tamirlash o'quvchilar zamonaviy sport zal va zamonaviy sport anjomlari yordamida darslarni faol tashkil etish	4352	4352	0	0	800
	54 umum o'rta ta'lim maktabi isitish	4350	4350	0	0	

Modern education and development

	tizimining yangilash maktab binosini joriy tamirlash					1.200
	47 umumiy o'rta ta'lim maktab o'quvchilari uchun maktab sharoitini yaxshilash maqsadida maktabning mavjud kirish qismidagi darvozlarni yangilash , ichki va tashqi yo'llar sport maydonining yurish yo'laklarini asfaltlash mavjud qo'rg'on devorlarini yangilash eshik va derazalarini yangilash eshik va derazalarni zamonaviysiga almashtirish	3641	3641	0	0	1.200
	43 maktab o'quvchilar darslarni yaxshi tushunish uchun 20 dona Smart doska .Kimyo ,biologiya va fizik xonalariga Vertual laboratoriya ,Kutubxona uchun zamonaviy ji'xozlar O'qituvchilari xonasi uchun yumshoq mebel (stol-stul)4 dona videoproektor , 2 dona rangli va 2 dona oddiy printer ,Tadbirlarni	3012	3012	0	0	1.050

⁵ <https://openbudget.uz/boards/reports>

Modern education and development

o'tkazish uchun usliter kalonka , Maktabning tashqi fasadi uchun 7000 m/kv travertine					
9 maktabni Zamonaviy jihoz uchun kompyuter sinf (20 ta kompyuter local tarmog'I , printer va electron doska) 5 ta electron doska , 10 televizor 42 li , 3 konditsioner (kompyuter va ingliz tili honalar uchun oshxona uchun 15 ta komplekt stol va stullar , 6 komplekt sinf uchun parta va stullar , 10 dona doska sport zal uchun jihozlar o'qituvchilar honasi uchun 10 ta stol va 30 ta stul	2367	2367	0	0	700
Ittifoq MFY hovuz buyi kuchasida joylashgan Bakirov oilaviy poliknika binosini rekonstruksiya qilishga muxtoj bino 1961 yilda maktab sifatida qurilgan bo'lib keyinchalik 1997 yilda ambulator poliklinikaga moslashtirilgan .Ushbu oilaviy	2149	2149	0	0	1.200

Modern education and development

	poliklinika hududiy 15938nafar axoliga birlamchi tibbiy xizmat ko'rsatib kelmoqda kelgusida xoliga tibbiy xizmat sifatini yaxshilash uchun tamirlash					
2	Qoratut MFY buyuk Zamin ko'chasida joylashgan sobiq Oxunboboyev filialini qayta tamirlash	2106	2106	0	0	1.200
2	4 maktabni sport maydonini tamirlash sport jihozlari bilan taminlash fizika , kimyo , biologiya texnologiyalari xonalarini zaruriy o'quv va labarotoriya jihozlarini (60 dona o'quv partasi ,120 dona o'quvchilar stuli ,8 dona tikuv mashinasi)bilan tamirlash 40 dona kuzatuv kamerali o'rnatish	2014	2014	0	0	1.050
2	Qo'qonlik MFY Nuroniyy , Mexrokibat , Rayxonobod ko'chalari 2500metr ichki yo'llari kompleks asfaltlash	7800	7800	0	0	1.320
2	Chungbog'ich MFY xududining ichki	5566	5566	0	0	

	ko'chalarini asfalt zarur bundan Ilmitolib ko'chasi 1 km qismi , Жума масжид кучаси 1 км qismini asfalt qilish kerak					1.320
2	sonli kasb xunar maktabi uchun jihozlar sotib olish	5352	5352	0	0	1.320
2	25- umumtalim maktabi uchun jihoz sotib olish	4809	4809	0	0	1.320
2	Islomobod MFY Hoja ko'chasini 3700 qismini asfalt qilish	4423	4423	0	0	1.320

Andijon viloyati Andijon tumani tashabbusli budjetlashtirish natijasida amalga oshirilgan loyihalar tarkibi ko'radigon bo'lsak 4 chorak yakunlari bo'yicha 4 loyiha moliyalashtirilgan bo'lib bu loyihalarni moliyashtirish uchun ajratilgan pul mablag'i 1 272 273 tashkil etsa shundan foydalanilgan pul mablag'i qiymati 1 253 047 tashkil qilgan .Bu loyihalar hududiy ichki yo'llar va umumata'lim maktablarini tamirlash va jihozlash uchun sarflangan .Bu loyiha tasdiqlanishida Andijon Tumani Mahallar faollari va fuqarolari faol ishtirok etishgan bo'lib 697 fuqarolar tomonidan ovoz yeg'ilib ush bu loyixa 26.1 % ovoz onlayn 11.9% ovoz offlayn va 62 % ovoz esa mobil telfon sms orqali berilgan .

Andijon viloyati Andijon tumani tashabbusli budjetlashtirish natijasida amalga oshirilgan 2022 yil loyihalar tarkibi ko'radigon bo'lsak 4 chorak yakunlari bo'yicha 25 ta loyiha moliyashtirilgan bolib bu loyihalarni moliyalashtirish uchun ajratilgan pul mablag'lari qiymati 18 048 954 tashkil etadi bu summa 2021 yilga nisbatan 93.1% ko'p ajratilgan summadan foydalanilgan summa esa 14 020 289 tashkil etadi . Bu loyihalar 44 % umumtalim maktablarini tamirlash va qayta jihozlash uchun , maktabgacha ta'lim muassasalarini ta'mirlash va jihozlash 4 % ,28 % esa hududiy ichki yo'llarga sarflangan bo'lsa qolgan qilsmi esa 4% sog'liqni saqlash muassasalarini tamirlash va qayta jihozlash va 12 % ijtimoiy muassasalarii tamirlash va qayta jihozlash va Hududlarni tartibga keltirish (obodonlashtirish va ko'kalamzorlashtirish 8 % uchun jalb etilgan .Bu loyihalar uchun Andijon tumani mahallar a'zolar faol qatnashgan desak tog'ri bo'ladi.

Andijon viloyati Andijon tumani tashabbusli budjetlashtirish natijasida amalga oshirilgan 2023 yil loyihalar tarkibi ko'radigon bo'lsak 4 chorak yakunlari bo'yicha 26 loyiha moliyalashtirilgan bo'lib bu loyiha uchun ajratilgan moliyalashtirish uchun yo'naltirilgan mablag'lari miqdor 30 050 000 tashkil etadi , bu ko'rsatkich 2022 yilga nisbatan 40% ko'p degani . 2023 yil ajratilgan tashabbusli byudjet mablag'ning foydalanilga qismi esa 20 688 990 tashkil etgan . 2023 yilda 53.8 % umumtalim maktablarii tamirlash va qayta jihozlash uchun 19.2% esa sog'liqni saqlash muassalari tamirlash va qayta jihozlash uchun 15.4 % esa hududiy yo'llar uchun 11.6 % esa hududiy obodonlashtirish va boshqa ijtimoiy muassalarni tamirlash va qayta jihozlash uchun sarf etilgan. 2023 yil ham Andijon Viloyati Andijon tumani faollar masulliyatli yondashgan holda ushu loyihalarga ovoz berishgan .

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Ваҳобов АВ, Маликов ТС. Молия. Дарслик/Тошкент Молия институти. Тошкент:“Шарқ. 2010;804.
2. Malikov, T., and Haydarov NH. Byudjet. "O'quv qo 'llanma." Toshkent:"Iqtisod-moliya 84 (2008).
3. TS Malikov, O Olimjonov. Moliya. - O 'quv qo 'llanma. Toshkent: Iqtisod-moliya, 2018
4. Malikov T, Haydarov N. Budjet daromadlari va xarajatlari. O'quv qo 'llanma, Toshkent:"IQTISOD-MOLIYA. 2007.
5. Маликов ТС. Ҳайдаров НҲ “Молия: умумдавлат молияси”. Ўқув қўлланма. 2009.
6. Malikov TS. Byudjet-soliq siyosati. T.:“Iqtisod-moliya. 2019.
7. Malikov, T. S., & Olimjonov, O. O. (2019). Moliya: Darslik.
8. Malikov T, Haydarov N. Budjet: tizimi, tuzilmasi, jarayoni. O'quv qo'llanma, Toshkent “IQTISOD-MOLIYA. 2008.
9. Ўроқов У. Бюджет маблағларидан самарали фойдаланишни таъминлаш йўллари. Т. 2017
10. У Ўроқов. Маҳаллий бюджетлар мустақиллигини оширишнинг устувор йўналишлари- Science and Education, 2022
11. У Ўроқов, Д Ускенбаева. Ўзбекистонда ташаббусли бюджетни жорий этишнинг ташкилий-ҳуқуқий асослари - Science and Education, 2022
12. Ўроқов У, Иргашев И, Ғайбуллаев О. Фуқаролар иштирокидаги маҳаллий бюджет. 2022
13. UY O'roqov, JA Yomg'Irov. Mahalliy byudjetlar barqarorligini ta'minlash masalalari - Central Asian Research Journal for Interdisciplinary ..., 2022

14. Ўроқов УЮ. Маҳаллий бюджетлар шаффофлиги ва очиқлигини таъминлашнинг устувор йўналишлари. Бизнес-Эксперт журнали. 2020;4.
15. Ўроқов У. Ғайбуллаев О. Ўзбекистон Республикасида бюджет тизими ва жараёни: ўқув қўлланма. Тошкент: Baktria press. 2016.
16. Уроков У. Маҳаллий бюджетлар мустақиллигини оширишга оид назарий қарашлар. Республика илмий-амалий конференция. ТМИ 2020.
17. Ўроқов У. Маҳаллий бюджетлар молиявий барқарорлигини белгиловчи кўрсаткичлар. 2020
18. Ўроқов У. Маҳаллий бюджетлар даромадларини шакллантиришнинг самарали йўллари. 2017
19. Ўроқов У. Маҳаллий бюджетлар даромад базасини кенгайтириш масалалари. Республика ўқув юртлараро конференция тўплами. ТМИ-2009 йил (Vol. 18).
20. Ўроқов У. Маҳаллий бюджетлар молиявий мустақиллигини оширишнинг замонавий муаммолари. Халқаро илмий-амалий анжуман материаллари тўплами. ТМИ 2022 йил.
21. У Ўроқов.Маҳаллий бюджетлар молиявий мустақиллигини оширишнинг ҳуқуқий асослари.- Science and Education, 2023
22. G'aybullayev O, O'roqov U. O'zbekiston Respublikasida budjet tizimi va jarayoni. O'quv qo'llanma. T.: Baktriapress. 2016;168.
23. Xaydarov N. Soliqlar va soliqqa tortish masalalari. O'quv qo'llanma. Toshkent: Akademiya. 2007.
24. Хайдаров НХ. Маҳаллий бюджетлар: муаммо ва инновацион ечимлар. Ўзбекистон статистика ахборотномаси” илмий электрон журнали. 2020.
25. Хайдаров Н. Доходы местных бюджетов и пути их укрепления. “Молия” илмий журнали. 2022.
26. Хайдаров Н. Маҳаллий бюджетларнинг даромад манбалари. халқаро илмий-амалий конференция 2022.
27. Хайдаров Н. Маҳаллий бюджетлар даромадини барқарорлаштириш йўллари. халқаро илмий-амалий конференция мақолалар тўплами (Vol. 2022).
28. Машарипов И. Б. Фуқаролик жамиятининг ривожланиш даражасини баҳолаш индекслари. ЎЗМУ ХАБАРЛАРИ.2018. 1/6 сон